

עמ"מ 25050/05/16 - דוד אליהו נגד נציבות שירות המדינה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עמ"מ 25050-05-16 אליהו נ' מדינת ישראל

לפני כבוד השופט משה יועד הכהן
המערער דוד אליהו
ע"י ב"כ עו"ד דוד קולקר
נגד
המשיבה נציבות שירות המדינה
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
ע"י ב"כ עו"ד דקלה לוי

פסק דין

1. לפני ערעור על פסק דינו של בית הדין למשמעת של עובדי המדינה מיום 17.4.16 (הכרעת דין מיום 11.4.16 וגזר דין מיום 17.4.16) בתיק בד"מ 15.16, בעניינו של המערער. בהכרעת הדין הורשע המערער בעבירות משמעת לפי סעיפים 17(1), (2), (3) ו-6) חוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963 (להלן: "**חוק המשמעת**") זאת בעקבות הרשעתו בבית משפט השלום לתעבורה בתל-אביב בת"ד 1184-02-15 מיום 22.12.15, בעבירות של נהיגה בקלות ראש, נהיגה בשכרות, אי עצירה במקום תאונה ואי הגשת עזרה. בין היתר, נגזרו על המערער קנס וכן פסילה מלקבל או להחזיר רישיון נהיגה לתקופה של 36 חודשים בפועל. הפסילה סויגה לחלק מן התקופה לכלי רכב של שירות הכבאות במסגרת תפקידו של המערער ואך ורק כשהוא בתפקיד.
2. בגזר הדין של ערכאת המשמעת הוטלו על המערער אמצעי המשמעת הבאים: נזיפה חמורה; פיטורין לאלתר (תוך תשלום מלוא פיצויי הפיטורין המגיעים לו); פסילה לשירות המדינה (לרבות רשות הכבאות וההצלה) למשך שלוש שנים.
3. בקובלנה שהוגשה נגד המערער יוחסו לו העבירות המפורטות בפסקה 1 לעיל. אולם, המערער הודה רק בעבירה לפי סעיף 17(3) לחוק המשמעת, שעניינו התנהגות שאינה הולמת את תפקידו כעובד מדינה וכפר ביתר סעיפי האישום, בין היתר, מן הטעם שנהיגתו ברכב היתה לאחר שהוכנס למצב של שכרות.
4. בהכרעת הדין מצא בית הדין להרשיעו על סמך המעשים בהם הורשע גם ביתר סעיפי העבירה שיוחסו לו לפי חוק המשמעת. באשר לסעיף 17(1) שעניינו עובד המדינה ש"עשה מעשה, או התנהג, באופן

שפגע במשמעת שירות המדינה", קבע בית הדין, על אף טענת המערער ששתייתו לשוכרה היתה במסגרת טקס יחידתי של הדלקת נרות שהשתייה בו היתה מאורגנת. במהלך האירוע נקראו הכבאים לכבות את השריפה ויצאו למשימה. אולם, המערער שהיה שיכור כלוט לא יכול היה להצטרף אליהם ותחת זה נכנס לרכבו נהג וגרם לנזקי הגוף והרכוש לעוברי הדרך. בית הדין ציין, כי בהתנהגותו זו אין ספק שהמערער פגע במשמעת שירות המדינה. בנוסף, קבע בית הדין, כי בעצם הרשעתו של המערער בעבירות תעבורה, כמתואר בפסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה, עבר המערער על הוראות סעיף 17(2) לחוק המשמעת שלא לקיים "חוק" או "תקנה".

5. מעבר לאמור, הרשיע בית הדין את המערער גם עקב העובדה שהורשע בבית המשפט לתעבורה בעבירה שיש עמה קלון לפי סעיף 17(6) לחוק המשמעת. בית הדין ציין, כי לפי עובדות הרשעתו בבית משפט לתעבורה, במהלך נהיגתו ברכבו וכתוצאה ממנה נחבלו נהג ונוסעת וניזוקו כלי רכב, אך הוא לא הגיש עזרה לפצועים, לא מסר פרטים והמשיך בנהיגתו תוך עזיבת מקום התאונה. בהמשך נהיגתו, פגע המערער בכלי רכב נוספים וכתוצאה מזה נפגעו נהג ונוסע באחד מהם. לאחר התאונה, נגשו שני נהגים על מנת לקבל ממנו את פרטיו אך המערער הסיע את רכבו לאחור, פגע ברגלו של אחד הנהגים, עקף את כלי הרכב וברח ממקום התאונה, מבלי להגיש עזרה ומבלי למסור פרטים.

6. בית הדין ציין, כי במעשים החמורים בגינם הורשע המערער, במסגרת ההליך הפלילי-תעבורתי, דבק בו כתם מוסרי ויש במעשיו כדי להמיט חרפה על מבצעם ולפגוע בתדמיתו של השירות הציבורי. בית הדין הוסיף, כי אף לו היה מקום לטענה שמעשי המערער לא בוצעו במסגרת תפקידו, אין בכך כדי לשלול את קיומו של הקלון.

7. בגזר הדין הוסיף בית הדין, כי עמדת התביעה היתה להטיל על המערער אמצעי משמעת של נזיפה חמורה; פיטורין לאלתר; פסילה לעבודה ברשות הכבאות וההצלה במשך 5 שנים. בית הדין הוסיף, כי עמדת המשרד היתה שניתן היה להסתפק באמצעי משמעת של נזיפה חמורה, הורדת דרגה למשך שנתיים וקנס בגובה שתי משכורות. בנוסף צוינה העובדה שהמערער שימש כלוחם בצה"ל צנחן ביחידה קרבית והוא עובד מקצועי וממושמע שאין לו עבר משמעותי. בית הדין גם ציין את טיעוני ההגנה, לפיהם הנהיגה בשכרות היתה "תקלה איומה שנסיבותיה אינן ידועות לגמרי", המערער לקח על עצמו את מלוא האחריות ולמד את לקחו. הוא "מכור" לכבאות ורואה בה את עתידו ומצבו הכלכלי והמשפחתי הקשה, נשוי ואב לשני קטינים, ומתפרנס כיום מעבודות סבלות.

8. אף על פי כן, בית הדין ראה כיסוד מיוחד לחומרה את העובדה שהמערער הפקיר את הפצועים בתאונה ונמנע מלהגיש להם עזרה וציין את הפסיקה המחמירה הנוגעת לעניין זה והמגדירה אותו כמעשה אנטי חברתי ואנטי מוסרי מובהק. עוד ציין, כי המערער כשל במעשים מבישים ומחפירים שהטילו קלון עליו ופגעו פגיעה קשה ואנושה בתדמית רשות הכבאות וההצלה ובתדמיתם של לוחמי האש ופרע חוק בריש גלי, כשהוא מותיר אחריו הולכי רגל פצועים וכלי רכב ניזוקים ונמלט לדרכו. בית הדין הוסיף, כי שאלה מטרידה שמפקדיו של המערער צריכים לתת עליה דעתם היא כיצד הגיע הוא

למצב זה לאחר אירוע יחידתי וכיצד עזב את המקום ללא השגחה כשהוא שיכור כלוט.

9. בסופו של דבר לאחר ששקל את שיקולי הקולא והחומרה, הטיל בית הדין על המערער את אמצעי המשמעת המפורטים לעיל.

עיקר טענות הצדדים

10. במוקד טענותיו של המערער לגבי הכרעת הדין עומדת הטענה, כי בית הדין שגה בקובעו כי עקב שכרותו לא יכול היה להצטרף לכבאים שנקראו לכבות שריפה ותחת זאת נכנס לרכבו וגרם לנזקי הגוף והרכוש של העוברים בדרך. זאת, למרות שהמערער בא מביתו במיוחד, על פי פקודה, להשתתף במסיבה ואמור היה לחזור בסופה לביתו, כשלא היה בתפקיד. לכן, אילו רצה יכול היה לשתות מעבר לכמות המותרת לנהג בחוק ובכך אין משום עבירת משמעת. לטענתו, במהלך האירוע הוגשו משקאות אלכוהוליים והמערער היה כשיר לחלוטין ופיכח עד השעה 23:00 או אז ארע אירוע שאותו מגדיר ב"כ המערער כ"מעשה קונדס", שאיש אינו לוקח עליו אחריות הפך המערער לנטול תובנה ובוחן המציאות. חבריו התגודדו סביבו כדי לשמור עליו פן יצא לבד מהתחנה, אך בשל קריאה מבצעית יצאו אותם חברים לפעילות והמערער נותר ללא השגחה ומכאן התגלגלו הדברים כפי שהתגלגלו.

11. ב"כ המערער הוסיף שורה של טענות דיוניות לגבי חתימתם של הכרעת הדין וגזר הדין וטוען כי מאופן הכתיבה עולה שחבר אחד בלבד של המותב כתב את ההכרעות המשפטיות שכן לא ייתכן ששלושת חברי המותב חושבים כאיש אחד והומוגני.

12. באשר לעיצומם של סעיפי הרשעה, טען ב"כ המערער, כי המערער לא עשה דבר שפוגע בהוראת משמעת אלא עבר עבירת תנועה. לא יעלה על הדעת שכל נהג בשירות המדינה שייתפס נוהג במהירות העולה על המותר או ייקלע לתאונה שבה נפגעו בני אדם, יועמד לדין בגין עבירת משמעת. בנוסף, טען כי לא קיימים חוק, נוהג או תקנה האוסרים על עובד מדינה לעבור על חוקי התנועה. בנוסף, תוקף ב"כ המערער את הקביעה כי המערער עבר עבירה שיש עמה קלון. לטענתו, קביעת הקלון צריכה להיות בהכרעת הדין של בית המשפט המרשיע ולא בהכרעתו של בית הדין למשמעת. בנוסף נטען, כי העובדה שהמערער במצבו לא הגיש עזרה לנפגעים, מתעלמת מכך שהוא היה שרוי במצב שבו לא ידע מימינו ומשמאלו ואילו הוא היה נדון במשפט פלילי רגיל ולא במשפט תעבורה הוא לא היה מורשע בשל העדר רציה. עוד לטענתו, האירוע החד פעמי שבו היה מעורב המערער אינו יכול להצדיק הטלת קלון על מעשיו. על ההתערבות בקביעת הקלון צריכה גם להשפיע קביעה עובדתית השגויה לפיה המערער לא הצטרף לפעילות הכבאות וההצלה עקב שכרותו וכן העובדה ששתיית האלכוהול היתה במסגרת פעילות חובה שבה נמזג אלכוהול, עניין שהממונים על המערער היו צריכים למנוע. ב"כ המערער ביקש לסיכום לזכות את המערער מכל סעיפי האישום שלא הודה בהם ולהענישו בניזיפה חמורה בלבד.

13. ב"כ המשיבה ציינה בתגובתה כי הרשות הארצית לכבאות והצלה (להלן: "**הרשות**") נכנסה למסגרת שירות המדינה החל משנת 2013 וכי המדובר בגוף המופקד על כיבוי ומניעת דליקות וכן על הצלת נפש ורכוש. מתברר, לדבריה, כי מאז נכנסה הרשות למסגרת שירות המדינה ועובדיה הפכו כפופים לחוק המשמעת, תופעת נהיגה בשכרות במסגרתה היא רבת היקף. עוד לטענתה, מדובר בהחלטה תקדימית שנועדה לעקור מן השורש את התופעה של נהיגה בשכרות המלווה בתוצאות של פגיעות בגוף וברכוש בקרב כבאים ובמיוחד כאלה המשמשים בתפקיד מבצעי של לוחמי אש. היא ציינה בהקשר זה את הוראת סעיף 14 לחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, תשע"ב-2012, לפיה על כבאי להיות זמין לתפקיד בכל עת.

14. ב"כ המשיבה גם ציינה את חומרתם של האירועים בהם הורשע המערער בגדרם פגע במספר רכבים ובנוסעי רכב ועזב את המקום משתי זירות מבלי להושיט לנפגעים עזרה. בנוסף ציינה, את העובדה שכמות האלכוהול שנמצאה בדמו של המערער היתה פי 3.5 מהכמות המותרת על פי חוק.

15. ב"כ המשיבה ביקשה לתמוך בממצאי הכרעת הדין שהתבססה על הוראת סעיף 61ג לחוק המשמעת, לפיהם רואים את הממצאים והמסקנות שנקבעו בפסק דין פלילי כמוכחים בדין המשמעת. לדבריה, הערעור מהווה "מקצה שיפורים" ואין בו טענות חדשות מעבר לאלו שנטענו ונדחו על ידי בית הדין למשמעת.

16. יצוין, כי בפני בית הדין למשמעת הציג ב"כ המערער אסופת גזרי דין, כולם משנת 2015, שעסקו בעובדי רשות הכבאות וההצלה, אשר הורשעו בעבירות הקשורות לנהיגה בשכרות ואף על פי כן לא נגזר עליהם אמצעי משמעת של פיטורין מן השירות.

בבד"מ 48/15 **ירון קרביאן** (16.9.15), הורשע הנאשם בעבירות משמעת לפי סעיפים 17(2) ו-3 לחוק המשמעת, בעקבות הרשעתו בעבירה של נהיגה בשכרות בית הדין ציין את חומרת העבירה שעבר, הפגיעה בתדמית עובדי הרשות ומעל הכל השלילה הפוטנציאלית של זמינותו החיונית לרשות מערך הכבאות והציבור העלול להיזקק לשירותיו. זאת אל מול נסיבותיו האישיות ותפקידו המשביע רצון בעבודה והסתפק בהטלת אמצעי משמעת של נזיפה חמורה, הפקעת מחצית משכורת קובעת וכן הורדה בדרגה אחת למשך שנה אחת.

בבד"מ 46/15 **יהורם חזי** (8.11.15), הורשע הנאשם שהיה ראש מדור מניעת דליקות בתחנה אזורית בתל-אביב, בעבירות לפי סעיפים 17(2) ו-3 לחוק המשמעת, זאת בעקבות הרשעתו בעבירה של נהיגה בשכרות תחת השפעה של סמים כשבגופו נמצאו תוצרי חילוף של סם מסוג קנאביס. בית הדין ציין, את דרגתו הבכירה ואת הסיכון המשמעותי לביטחון ולביטחונם של המשתמשים בדרך, תוך רמיסת נורמות והתנהגויות בסיסיות של עובדי רשות המדינה ולמולם מצבו המשפחתי והכלכלי והיותו עובד וותיק מוערך ומקצועי. לפיכך, הסתפק בהטלת אמצעי משמעת של נזיפה חמורה, הורדת דרגת כתף אחת למשך שנתיים, הפקעת משכורת קובעת אחת, העברה מן התפקיד כמנהל מדור במחוז תל-אביב למשך שבע שנים, פסילה מכל תפקיד פיקודי וניהולי למשך שלוש שנים.

בבד"מ 36/15 **שלמה שמאי** (19.7.15), הנאשם הורשע בעבירות לפי סעיפים 17(1), (2) ו- (3) לחוק המשמעת. זאת בעקבות הרשעתו בבית משפט לתעבורה בעבירה של נהיגה תחת השפעת סמים (מסוג קנאביס). בית הדין איזן בין חומרת העבירה, כולל אופי המערכת שאליה השתייך העובד וכן העובדה שמדובר באירוע חד פעמי, לבין נסיבותיו האישיות ותכליות אמצעי המשמעת וקבע אמצעי משמעת של נזיפה חמורה, הורדה בדרגה אחת והפקעת משכורת קובעת אחת.

בבד"מ 68/15 **יניב כהן** (20.10.15), הנאשם, שהועסק כקצין כבאות, הורשע בעבירות לפי סעיפים 17(2) ו- (3) לחוק המשמעת. זאת, בעקבות הרשעתו בנהיגה בהיותו שיכור (ריכוז אלכוהול בליטר נשוף של 435 מ"ג). הנאשם שימש כראש מדור מבצעים בתחנת כיבוי האש בתחנת פתח תקווה. בית הדין ציין, בין היתר, כי הימצאותו של הנאשם במצב של שכרות פגעה בזמינותו לקריאות חירום לפי סעיף 14 לחוק הרשות. בנוסף ציין, כי מאחר שהוא מצוי בדרגת כתף תחילית של קצונה בשירות, הורדתו בדרגה תגרום לכך שדרגת הקצונה תישלל ממנו לחלוטין ולכן נמנע מהורדתו לדרגת כתף. לפיכך, קבע בית הדין את אמצעי המשמעת הבאים, נזיפה חמורה, הפקעת משכורת אחת, הורדה בדרגת שכר אחת והקפאת קידום לדרגת כתף למשך שנה.

בבד"מ 125/12 **רינה מזגאוקר**, הנאשמת שהועסקה כעובדת ניקיון בבית חולים ממשלתי אישרה בפני שוטר פרטים כוזבים שמסר בעלה אשר נחשד בנהיגה בשכרות ובמסגרת הסדר טיעון הוטלו עליה עונשים של נזיפה חמורה והפקעת מחצית משכורת.

17. מאחר שבדיון מיום 19.7.16 לא היתה ב"כ המשיבה ערוכה כדי להגיב על אותם גזרי דין, אפשרתי לה השלמת טיעון בכתב. בטיעוניה ביקשה לאבחן בין גזרי הדין האמורים לבין ענייננו. לגבי בבד"מ 36/15, טענה כי החומר שנמצא בגופו של הנאשם שם היה שרידי סם מסוכן מסוג קנאביס ולא היו פגיעות ברכוש ובגוף, כאשר הנאשם שימש קצין מנהלה בתחנת הכיבוי. גם בבד"מ 46/15 דובר בנאשם שבגופו נמצאו שרידי סם מסוג קנאביס, אך לא היו במהלך הנהיגה פגיעות בגוף וברכוש והנאשם שימש כראש מדור למניעת דליקות בתחנת הכיבוי. בבד"מ 48/15, דובר בנהיגה בשכרות ללא פגיעה ברכוש ובגוף, אך כמות האלכוהול היתה 390 מ"ג כאשר הכמות האסורה היא 240 מ"ג. בבד"מ 68/15, דובר בנהיגה בשכרות כשכמות האלכוהול נמוכה משמעותית - 435 מ"ג, כשהכמות האסורה היא 240 מ"ג, כלומר גבוהה פי 1.5 מכמות המותרת. זאת שעה שבעניינינו של המערער הכמות שנמצאה בדמו היתה פי 3.5 מהכמות המותרת. בבד"מ 125/12 אין המדובר בעובדת שנהגה בעצמה, אלא הורשעה רק באישור פרטים כוזבים של בעלה שנהג ברכב, ולכן אין גזר הדין רלבנטי לענייננו.

18. לטענת ב"כ המשיבה תכלית אמצעי המשמעת היא כפולה, מניעת פגיעה משמעותית בתפקודו של השירות הציבורי, בתדמיתו ובאמון הציבור והרתעת עובדים אחרים לבל ייכשלו ממעשים דומים. במקרה זה, התנהלות המערער אינה עולה בקנה אחד עם תדמית תפקידו והערכים עליהם הוא אמור להגן. בנוסף, היא נועדה להעביר מסר ברור במלחמה בתופעת השכרות בקרב לוחמי האש והתערבות בהחלטתו תשדר מסר הפוך.

דין והכרעה

הערעור על ההרשעה

19. העיקרון המנחה בסוגית היקף ההתערבות השיפוטית של ערכאת הערעור בהכרעותיו של בית הדין למשמעת, הן לעניין ההרשעה והן לעניין העונש, מורה כי בית משפט זה לא ייטה להתערב בהכרעות אלה. זאת שכן, בית-הדין למשמעת, הוא הטריבוטל האמון הן על קביעת נורמות ההתנהגות הראויות בשירות הציבורי והן על נקיטת אמצעי המשמעת ההולמים ((עש"מ 5771/01 פודולסקי נ' נציב שירות המדינה, פ"ד נו(1) 463, 480-481 (2001); ועש"מ 2168/01 חמני נ' נציבות שירות המדינה, פ"ד נה(5) 949, 960 (2001)). כן נפסק, כי בית-משפט לערעורים "יתערב ויסטה מאמצעי המשמעת שהשית בית-הדין על עובד ציבור במסגרת דין משמעת רק במקרים חריגים, בהם נפלה בגזר-הדין טעות משפטית, או מקום שחלה בו חריגה מהותית מן הסבירות או המידתיות, או שנגרם עוול ממשי אחר המחייב תיקון" (עש"מ 3666/06 אחמד אסדי (7.11.07); עש"מ 7778/00 ועקנין נ' נציב שירות המדינה (21.5.00); ועש"מ 309/01 זרזר נ' נציב שירות המדינה, פ"ד נ"ה(2) 830, 837 (2001)).

זוהי גם נקודת המוצא לדין בערעור זה.

20. דומה כי הטיעון המרכזי של המערער בהקשר להכרעת הדין מופנה הינו כי הגדרת הקלון שאליה מתייחס סעיף 17(6) לחוק המשמעת אמורה להיקבע על ידי הערכאה הפלילית או התעבורתית המרשיעה את הנאשם ולא על ידי בית הדין למשמעת, זאת הנוסף לתקיפת הקביעה כי התקיים במעשיו קלון. אולם, לטיעונים אלה אין על מה שישמכו. פסיקת בית המשפט העליון קבעה מזה כבר, כי בית הדין למשמעת הוא זה הרשאי לקבוע על סמך מאפייניו של המעשה הפלילי בגינו הורשע עובד ועל סמך מאפייני תפקידו אם מדובר בעבירה שיש עמה קלון לצורך הדין המשמעתי, וזאת בלי לדון מחדש בממצאים או במסקנות של פסק הדין המרשיע. ראו עש"מ 4123/95 אור נ' מדינת ישראל פ"ד מ"ט(5) 184.

21. בפסק דין מאוחר יותר בעש"מ 6198/99 נציב שירות המדינה נ' הייב פ"ד נ"ה(1) 145 (1999), שהוזכר בגזר דינו של בית הדין למשמעת, הוסיף בית המשפט העליון מפי כב' השופט י' זמיר, כי "כאשר בית המשפט פוסק לראשונה כי עבירה מסוימת יש עמה קלון, הוא נותן ביטוי לערכי המוסר המקובלים בחברה ועם זאת הוא גם קובע את ערכי המוסר המחייבים בחברה. בכך הוא משקף את מערכת הערכים הקיימת וגם מעצב את מערכת הערכים הראויה. כך גם כאשר בית המשפט פוסק לראשונה כי התנהגות מסוימת היא התנהגות שאינה הולמת את תפקידו של עובד המדינה. פסקי דין אלה מציגים תמרורים בדרך אל מנהל תקין וחברה מתוקנת".

22. בפרשת הייב המערער, עובד מדינה ששימש כמורה בבית ספר, הורשע בעבירות בקשר לתאונת דרכים בה היה מעורב ובהן הריגה והפקרה לאחר פגיעה, שבגינן גם נדון לעונש מאסר בפועל. באותה פרשה

אמצעי המשמעת שהוטלו על המערער היו נזיפה חמורה, הורדה בדרגה לתקופה של שנה אחת והפקעת משכורת אחת. המערער ערער שם על קביעת בית הדין למשמעת כי העבירה שבה הורשע היא עבירה שיש עמה קלון לפי סעיף 17(6) לחוק המשמעת, ואילו המדינה עררה על קולת העונש ותבעה את פיטוריו של המערער.

23. באשר לסוגית הקלון קבע בית המשפט העליון, כי עבירת ההריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין נושאת עמה בדרך כלל קלון, זאת לא כל כך בשל התוצאה החמורה אלא בשל היסוד הנפשי של פזיזות הכרוך בה, ומי שגורם למוות מתוך שוויון נפש או נטילת סיכון בלתי סביר לוקה בפגם מוסרי ומי שליבו גם בחיי אדם ראוי לקלון. בית המשפט הוסיף, כי אכן לא בכל מקרה נכרך קלון בהריגה. אולם, כאשר המערער נהג באופן פרוע תוך נטילת סיכון בלתי סביר שאכן הוביל לתוצאה נוראה, ההריגה נושאת עמה קלון. זאת בנוסף לעובדה שהיו לו הרשעות רבות בעבירות תעבורה.

24. בית המשפט הוסיף בעניין זה קביעה משמעותית גם לענייננו, כי "**מבחינת הקלון, קשה עוד יותר העבירה של הפקרה אחרי פגיעה** לפי סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה [נוסח חדש]. כפי שבית המשפט המחוזי קבע, המערער היה מודע לתאונה ואף על פי כן לא עצר כדי לברר אם היו נפגעים בתאונה ואם הם זקוקים לעזרה. **הפקרת נפגעים לאחר תאונה היא בדרך כלל ביטוי חמור בזלזול בערך של חיי אדם. לכן יש עמה קלון. אכן, אפשר שהמערער לטענתו היה מבולבל והמום כתוצאה מהתאונה. אך אין בטענה זו שהיא טענה מתבקשת בכל מקרה של תאונת דרכים כדי לפטור נהג כדי לעצור לאחר התאונה ולהושיט עזרה לנפגעים**" (שם, בעמ' 151) (הדגש לא במקור).

25. קביעה זו יש בה כדי להשליך במישרין על ענייננו, שכן המערער דן אמנם לא הורשע בעבירה של הפקרה לפי סעיף 64א לפקודת התעבורה, אלא בעבירות של נהיגה בקלות ראש לפי סעיף 162(2) לפקודת התעבורה ונהיגה בהיותו שיכור לפי סעיף 62(3) לפקודה, וכן בעבירות של אי עצירת רכב במקום התאונה ואי הגשת עזרה לנפגע בתאונה לפי סעיפים 144א01 ו-144א02 לתקנות התעבורה תשכ"א-1961. אמנם הרשעה בשתי התקנות האחרונות היא הרשעה מרוככת ביחס לעבירת ההפקרה, אולם בית המשפט לתעבורה הדגיש, כי הנאשם הכניס עצמו מדעת למצב של שכרות וכי במהלך ביצוע העבירה פגע בשתי זירות, בשלושה כלי רכב שונים תוך כדי נהיגה בקלות ראש, ובשני המקרים נמנע מלעצור כדי למסור פרטים ולהגיש עזרה. לא זו אף זו, במקרה השני כאשר ניגשו המעורבים בתאונה השנייה אל המערער על מנת להחליף פרטים הוא הסיע את רכבו לאחור, פגע ברגלו של אחד הנהגים, עקף את כלי הרכב וברח מהמקום.

26. זוהי ללא ספק התנהגות חמורה המטילה על העושה אותה הקלון, בוודאי כשמדובר בכבאי האמון על הצלת חיים ועל הושטת עזרה לנפגעים גם בתאונות דרכים. לפיכך, לא מצאתי כל פגם בקביעת בית הדין למשמעת, כי במעשים שבהם הורשע המערער, שילוב של נהיגה בשכרות, פגיעה בכלי רכב ובנוסעיהם, הימלטות מהמקום ללא הושטת עזרה לנפגעים ואף פגיעה מכוונת באחד הנהגים שניסה

לבקש את פרטיו, יש משום קלון, כמשמעותו בסעיף 17(6) לחוק המשמעת. לא מצאתי גם לקבל את יתר הטענות בנוגע להרשעה שאין להן בסיס של ממש, ולפיכך הערעור על ההרשעה נדחה.

הערעור על גזר הדין

27. באשר לעונש, גדר ההתלבטות נוגע לאמצעי המשמעת של פיטורין. במקרה דנן כמו גם בפרשת הייב, מבקשת ההגנה לסמוך על מידותיו הטובות של המערער, על מסירותו המוכחת לעבודה והמוטיבציה שגילה, על עברו הצבאי הקרבי, על מצבו המשפחתי ועל הקושי הכרוך בפיטורין ובאובדן מקום העבודה. כפי שצוין בפרשת הייב, בעקבות הנאמר בפרשת כתב עש"מ 5282/98 **מדינת ישראל נ' כתב פ"ד נ"ב(5) 87**, המשקל שיש לייחס לנסיבות שבהן בוצעה העבירה הפלילית כמו גם המשקל שיש לייחס לנסיבותיו האישיות של הנאשם פוחת בדין המשמעת. זאת שכן אמצעי המשמעת אמור לשמש כאמצעי מניעה יותר מאשר כאמצעי ענישה. תכליתו העיקרית היא למנוע פגיעה משמעותית בתפקוד שירות המדינה או בתדמיתו, שכן תדמית ראויה היא תנאי הכרחי לפעילותו התקינה. מכאן נגזרת השאלה מה תהיה ההשלכה על שירות המדינה אם עובד שהורשע בעבירה הנושאת קלון - שוחד בפרשת כתב, הריגה והפקרה בפרשת הייב ונהיגה בשכרות ועבירות של אי עצירת רכב במקום תאונה ואי הגשת עזרה במקרה שלנו - יורשה להמשיך את עבודתו בשירות המדינה.

28. סבורני, כי בדומה לפרשת הייב התשובה לכך היא כי אמצעי המשמעת שיש לנקוט בו צריך לכלול פיטורין. מעבר לעובדה שהעבירה של נהיגה בשכרות או תחת השפעת משקה משכר, היא עבירה חמורה שעלולה לגרום לנהג לאבד שליטה על הרכב או על מערכותיו ולגרום אגב כך לתאונת דרכים הפוגעת בנפש, בגוף או ברכוש, במקרה דנן בולטת העובדה שהמערער הפקיר בשתי זירות תאונה את הפצועים ונמנע מלהגיש להם עזרה. בהתחשב בתפקיד שאותו מילא המערער, לוחם אש שתפקידו המרכזי הצלת חיים ומניעת פגיעה בגוף וברכוש, הרי שבכך יש להכביד על מילוי התפקיד באופן ניכר ובמיוחד לפגוע בתדמית הנדרשת ובמסר הציבורי הראוי לגבי העובדים בשירותי הכבאות.

29. בעניין זה, יש תבחין ברור בין גזרי הדין שהובאו בפסקאות 16-17 לעיל שבהם הורשעו אמנם עובדי הרשות בעבירות של נהיגה בשכרות או תחת השפעת סמים. אולם, באותם מקרים הם לא גרמו לתאונות דרכים ומעל לכל, לא נמלטו מזירת התאונה תוך הפקרת פצועים ואי מסירת פרטים. תבחין זה, מצדיק החמרה בעונש והטלת אמצעי משמעת של פיטורין על המערער. מעבר לכך יצוין, כי על אף שתחילתו של המעשה במסיבה יחידתית בתחנת הכיבוי שכללה שתיה אלכוהולית שחולקה לנוכחים, דבר שיש בו לכשעצמו פסול ברור, הרי שיתר הכבאים שנכחו באירוע, בניגוד למערער, לא שתו לשוכרה וכשבאה הקריאה ליציאה לאירוע מבצעי, הם נענו לקריאה ויצאו לבצע תפקידם. מכאן, שהמערער יכול היה לשלוט מראש במעשיו ולהימנע משתיה מופרזת.

30. לאור כל האמור, מצאתי לדחות את הערעור בעיקרו ואני מוצא לקיים את גזר הדין בסייג לפיו הפסילה לשירות המדינה למשך שלוש שנים תבוטל ותומר בפסילה למשך שנה אחת, למעט המניעה להתקבל לעבודה בשירותי הכבאות וההצלה שתישאר למשך שלוש שנים. זאת, לנוכח העובדה שעברו של המערער הוא ללא דופי וכן לנוכח מצבו הכלכלי והמשפחתי הלא פשוט.

31. יתר רכיבי גזר הדין יעמדו בעינם.

המזכירות תשלח עותק פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, ב' שבט תשע"ז, 29 ינואר 2017, בהעדר הצדדים.